

Zoeken naar perspectief voor Groningen en daarmee Nederland

Coby van der Linde: "Visie nodig voor sterkere Groningse economie"

Energiepodium.nl 26 april 2017

Er is een groot verschil van inzicht over de invulling en tijdslijn van transitie tussen de diverse stakeholders in de Nederlandse samenleving. Deze verschillen gaan over wie de (nieuwe) energiemixkeuze maakt, het tempo van transitie, de socialisatie van kosten, hoe de nieuwe markten worden ingericht en hoe nieuwe natuurlijke monopolies (zoals warmtenetten) moeten worden gereguleerd. Het nieuwe kabinet zal hier richting aan moeten geven. Maar bovenal zal er aandacht moeten gaan naar de wijze waarop we wel of niet solidair omgaan met de verdeling van lasten en lusten van energieproductie in dit land. De draagkracht van burgers, zeker in Groningen, zal bepalend zijn voor het slagen van de energetische herinrichting van Nederland.

Ervaring

De vorige energietransitie, die van kolen naar gas, had grote consequenties voor de baten en lasten verdeling tussen regio's. Met de afbouw van de Limburgse kolen was het nodig te investeren in een post-kolentijdperk in Limburg. Het aanpassen van Limburg aan de nieuwe economische structuur heeft decennia geduurd. In vergelijking met andere gebieden in de wereld met zogenaamde zonsondergang industrieën, is de Limburgse herstructurering van de economie wonderwel geslaagd. Aardgasbaten hielpen de investeringen lang vol te houden. Vanaf de uitrol van het gaspijpleidingen netwerk naar nagenoeg ieder huis, bedrijf en industrie in Nederland en in de naburige landen als Duitsland, België en Noord-Frankrijk tot aan vandaag, heeft gas de naoorlogse modernisering van de economie vormgegeven. Alle Nederlanders hebben, wellicht zonder dat ze het zich (nog) bewust zijn, ongelofelijk veel voordeel gehad van de jarenlange gasproductie in Groningen. Het heeft van Nederland een open dynamische economie gemaakt met een sterke verzorgingsstaat, maar met uiteindelijk als hoge prijs de schade in Groningen.

“Een nieuw sociaal energiecontract omvat zowel de toekomstige vitaliteit van Groningen als de voortgang van de energietransitie, waarbij kosten en baten, lusten en lasten beter zijn verdeeld”

Groningen

Groningen moet vooral het vertrouwen krijgen dat het niet louter een wingewest is (geweest) voor belangen elders. In samenspraak met de Groningers moet er geïnvesteerd worden in een vitale sociaaleconomische toekomst van het gebied. Het gaat niet alleen om schadeafhandeling maar ook op het bieden van een nieuw perspectief in de toekomst. Pas dan zal het vertrouwen kunnen herstellen. Andere regio's in Nederland zullen met belangstelling deze ontwikkelingen volgen. De ruimte voor zon en wind is nu eenmaal groter buiten de Randstad. Investeren in de energietransitie is ook investeren in een nieuw sociaal contract tussen de verschillende regio's in Nederland waar lasten en lusten op een evenwichtige manier worden verdeeld. Ook de onrust omtrent windparken op land geeft aan dat er nog een wereld te winnen is in het zorgen voor een goed sociaal energiecontract. Waar de overheid bij wind op zee nog mogelijkheden zag voor het anders inrichten van de waardeketen zodat kosten en baten beter werden verdeeld, is het nog

wachten op een dergelijk initiatief voor op energieproductie op land. Zien we kans om een goed nieuw langjarig sociaal energiecontract met Groningen te sluiten, dan is er meteen een beter maatschappelijk en energetisch fundament gelegd voor de energietransitie in de rest van het land.

Contract

Een nieuw sociaal energiecontract omvat zowel de toekomstige vitaliteit van Groningen als de voortgang van de energietransitie. Energie is niet louter een technisch-economisch probleem, maar heeft ook sociale componenten die erkenning verdienen. Welk niveau van gasproductie binnen het raamwerk van de veiligheidsnormen van de Cie. Meijdam mogelijk en wenselijk is voor de Groningen moet nog blijken, getuige het laatste advies van SodM, evenals hoeveel en hoe lang er geïnvesteerd moet worden in de versterking van de sociaaleconomische structuur van de provincie. Het vinden van een veilig niveau van productie is van groot belang voor Groningen, maar ook voor de rest van Nederland waar de afhankelijkheid van gas (nog) groot is en even blijft. Aardbevingsschade repareren is ook een mogelijkheid om eerst daar de ambities van klimaat neutrale woningen te realiseren. De Groningse economie verknopen met een veel groter omringend gebied door uitstekende en snelle verbindingen middels nieuwe vervoersconcepten of verbetering van bestaande verbindingen, is een andere mogelijkheid om nieuwe bedrijvigheid aan te trekken en waarde te creëren voor de lokale samenleving. Het is daarom van groot belang dat lokale, regionale en nationale bestuurders zo snel mogelijk samen een visie ontwikkelen over hoe de toekomst van Groningen het beste kan worden vormgegeven zodat het vertrouwen kan groeien.

De aanwezige kennis en kunde op het gebied van gaswinning, transport en markten is een bron van hoogwaardige werkgelegenheid in het noorden en kan een bouwsteen zijn voor het creëren van economische vitaliteit in de regio. Met deze kennis en kunde van energiebedrijven kan Groningen werken aan de ontwikkeling van schone moleculen, zoals waterstof en biogas. De verkiezingsstrijd ging er nauwelijks over, maar het is ondenkbaar dat de kabinetsformatie niet gaat over het scheppen van een nieuw perspectief voor Groningen en daarmee ook voor de rest van Nederland.

Coby van der Linde is directeur van het Clingendael International Energy Programme (CIEP)